

Brussel, 12 december 2017
(OR. en)

15748/17

CYBER 215
TELECOM 362
ENFOPOL 618
JAI 1206
MI 959
COSI 333
JAIEX 117
RELEX 1122
IND 377
CSDP/PSDC 720
COPS 400
POLMIL 167

RESULTAAT BESPREKINGEN

van: het secretariaat-generaal van de Raad

d.d.: 12 december 2017

aan: de delegaties

nr. vorig doc.: 14435/17 + COR 1

Betreft: Actieplan voor de uitvoering van de conclusies van de Raad over de
gezamenlijke mededeling aan het Europees Parlement en de Raad:
Weerbaarheid, afschrikking en defensie: bouwen aan sterke
cyberbeveiliging voor de EU
- Actieplan (12 december 2017)

Voor de delegaties gaat hierbij het actieplan voor de uitvoering van de conclusies van de Raad over de “gezamenlijke mededeling aan het Europees Parlement en de Raad: Weerbaarheid, afschrikking en defensie: bouwen aan sterke cyberbeveiliging voor de EU”, die de Raad Algemene Zaken op 12 december 2017 heeft aangenomen.

Dit actieplan voor de uitvoering van de conclusies van de Raad over de “gezamenlijke mededeling aan het Europees Parlement en de Raad: Weerbaarheid, afschrikking en defensie: bouwen aan sterke cyberbeveiliging voor de EU”, is een document van strategisch niveau dat het resultaat is van de opdracht van de Europese Raad van 19 oktober 2017 en van de Raad van 24 oktober 2017. Zoals de Raadsconclusies van 20 november 2017 aangeven, is het actieplan een levend document, dat regelmatig zal worden herzien en geactualiseerd door de Raad. Het wordt beschouwd als een instrument voor het horizontale toezicht en de strategische follow-up van de uitvoering van de conclusies en onderstaande acties.

Actie¹	Trekker/hoofdverantwoordelijke	Belanghebbenden en/of andere betrokken partijen	Uiterste termijn	Voortgang	Opmerkingen/commentaar
Zorgen voor de volledige en doeltreffende omzetting en uitvoering van de NIS-richtlijn					
Omzetting en uitvoering van de NIS-richtlijn	Lidstaten; Europese Commissie		Mei 2018	Vorderingen worden door Commissie samengevat en in de samenwerkingsgroep besproken	
Zorgen voor doeltreffende strategische samenwerking tussen de lidstaten binnen de samenwerkingsgroep	Lidstaten/ voorzitterschap van de Raad	Europese Commissie, Enisa		Vorderingen worden samengevat in het periodieke verslag van de samenwerkingsgroep	Dieper ingaan op het werk van de samenwerkingsgroep in het tweejarige werkprogramma van de groep

¹ Indien van toepassing wordt bij de uitvoering van de actie rekening gehouden met de middelen binnen het MFK.

Het CSIRT-netwerk op volledige operationele capaciteit brengen	Lidstaten/voorzitterschap van de Raad	Enisa, Europese Commissie		Vorderingen worden samengevat in het periodieke verslag van het netwerk aan de samenwerkingsgroep	
EU-Respons op grootschalige cyberincidenten versterken door regelmatig pan-Europese oefeningen inzake cyberbeveiliging te houden					
Oefeningen op het gebied van cyberdiplomatie houden over het gebruik van het gezamenlijke diplomatieke kader voor respons op kwaadwillige cyberactiviteiten	EDEO	Lidstaten, Europese Commissie en Enisa		Opeenvolgende voorzitterschappen van de Raad, de besprekingen over oefeningen met het kader zijn begonnen tijdens het Estse voorzitterschap	
Regelmatig oefeningen uitvoeren in het kader van CYBER EUROPE	Voorzitterschap samen met de lidstaten	Lidstaten, met inbegrip van het CSIRT-netwerk, Enisa, EDEO, Europese Commissie			Frequentie wordt bepaald bij het vaststellen van de taken binnen het mandaat van Enisa, en tijdens de besprekingen van de raad van bestuur van ENISA

Regelmatige, strategische oefeningen op het gebied van cyberbeveiliging uitvoeren in de verschillende Raadsformaties	Voorzitterschap	Gesteund door EDEO en/of Europese Commissie		EU CYBRID 2017 uitgevoerd tijdens het Estse voorzitterschap, ten behoeve van Raad Buitenlandse Zaken (Defensie)	Frequentie wordt door lidstaten in de Raad vastgesteld
Vaststelling door de twee wetgevers van de VERORDENING VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD inzake Enisa, het agentschap van de Europese Unie voor cyberbeveiliging, tot intrekking van Verordening (EU) nr. 526/2013, en inzake de certificering van de cyberbeveiliging van informatie- en communicatietechnologie ("de cyberbeveiligingsverordening")²					
Grondige bespreking van het wetgevingsvoorstel in HWG Cyber, met het oog op een algemene oriëntatie	Bulgaars voorzitterschap		Juni 2018	Bestudering van het voorstel door het Estse voorzitterschap	
Onderhandelingen tussen de twee wetgevers afronden	Oostenrijks voorzitterschap		December 2018		Indicatieve uiterste termijn

² De uitvoering laat de bevoegdheden van het Europees Parlement onverlet.

Oprichting van het netwerk van kenniscentra voor cyberbeveiliging (NCCC-Network of Cybersecurity Competence Centres), met een Europees onderzoeks- en kenniscentrum voor cyberbeveiliging

Een effectbeoordeling, een begrotingsprognose en wetgevingsinstrumenten ter zake opstellen voor de oprichting van het netwerk van kenniscentra voor cyberbeveiliging (NCCC), met een Europees onderzoeks- en kenniscentrum voor cyberbeveiliging	Europese Commissie	Lidstaten, EDEO, EDA	Juni 2018		Over verdere stappen met betrekking tot de voorgelegde instrumenten beslissen de lidstaten in de Raad
Een proeffase in het kader van Horizon 2020 beginnen	Europese Commissie	Lidstaten, NIS-samenwerkingsgroep	Eind 2018/begin 2019		

Europese capaciteit opbouwen ter beoordeling van de sterkte van de cryptografie die gebruikt wordt in producten en diensten die voor burgers, bedrijven en overheden op de digitale eengemaakte markt beschikbaar zijn	Lidstaten		2019		
Zorgen voor voldoende financiële middelen om de opbouw van cyberweerbaarheid en onderzoek en ontwikkeling op het gebied van cyberbeveiliging in de gehele EU te ondersteunen					
Zorgen voor voldoende financiering voor cyberbeveiliging, met inachtneming van de beschikbare middelen	Lidstaten, Europese Commissie		2020		

Ruimere bijdragen van de openbare sector aan de opbouw van cyberweerbaarheid en aan het intensiveren van de inspanningen voor onderzoek en ontwikkeling op het gebied van cyberbeveiliging	Lidstaten		2020		
Particuliere investeringen in de opbouw van cyberweerbaarheid intensiveren en de inspanningen voor onderzoek en ontwikkeling op het gebied van cyberbeveiliging opvoeren	Europese Commissie	Met steun van ECSO	2018		
Investeringen in cyberbeveiligingstoepassingen van nieuwe technologieën verhogen	Europese Commissie, lidstaten	Met steun van ECSO	2020		

Bespreken van een eventueel voorstel tot oprichting van een cyberbeveiligingsnoodfonds	Raad ³				Bespreking vindt alleen plaats indien het voorstel door de Europese Commissie wordt ingediend
Binnen bestaande instrumenten en overeengekomen programma's voldoende financiële middelen reserveren voor de inspanningen op het gebied van cyberbeveiliging	Lidstaten, Europese Commissie	de EIB	2020		

³ Waar passend, zonder afbreuk te doen aan de bevoegdheden van het Europees Parlement.

De EU-instellingen geloofwaardige, betrouwbare en gecoördineerde cyberbeveiligingsdiensten en governance ter zake verstrekken					
De cyberbeveiligings-governance van de EU-instellingen, -organen en -agentschappen verduidelijken en harmoniseren	Raad, Europese Commissie en EDEO	EU-instellingen, -organen en -agentschappen	2020	Aan HWG Cyber moet een verslag worden voorgelegd over de governance en de ter zake geboekte vooruitgang	
Voldoende middelen en ondersteuning garanderen voor de ontwikkeling van CERT-EU	EU-instellingen, -organen en -agentschappen		2020	CERT-EU brengt regelmatig verslag uit aan HWG Cyber over cyberdreigingen ten aanzien van de CERT-EU-leden. De financiering van CERT-EU kan aan bod komen in de desbetreffende besprekingen van HWG Cyber	
De aandacht voor cyberbewustzijn en voor vaardigheden, onderwijs en opleiding op cybergebieb vergroten					
Cyberbewustzijns campagnes in de lidstaten uitbreiden	Lidstaten	Enisa	2020		

Cyberbeveiliging in de universitaire leerplannen en leerplannen voor onderwijs en beroepsopleiding uitbreiden	Lidstaten	Europese Commissie, ECSO	2020	Vorderingen worden gemonitord door lidstaten en Europese Commissie	
Oprichting van een netwerk van onderwijscontactpunten (points of contact- POC's)	Lidstaten	Enisa	2020		
Stageprogramma's voor cyberbeveiliging mainstreamen en uitbreiden	Lidstaten	Europese Commissie, ECSO	2020		
Cyberbeveiligingsbewustzijn creëren bij overheidsdiensten die deelnemen aan vitale maatschappelijke of economische activiteiten	Lidstaten		2020	Toezeggingen inzake cyberhygiëne ondertekend in mei 2015 door zes lidstaten, EDEO en EDA	

De EU-capaciteit voor het voorkomen, ontmoedigen en opsporen van en reageren op kwaadwillige cyberactiviteiten versterken

Cyberbeveiliging opnemen in alle bestaande EU-crisisbeheersingsmechanismen	Europese Commissie, Raad	EDEO, EU-agentschappen	2018		
De respons op cyberbeveiligingsincidenten passend aanpakken in het kader van de nationale crisisbeheersingsmechanismen en voorzien in de nodige procedures voor samenwerking op EU-niveau	Lidstaten		2018		
Het EU-beleidskader voor cyberdefensie actualiseren	Lidstaten, EDEO, EDA, Europese Commissie		2018		
Samenwerking aanmoedigen tussen civiele en militaire gemeenschappen voor respons op cyberincidenten	Lidstaten				

Een platform voor opleiding en onderwijs op het gebied van cyberdefensie invoeren	Europese Commissie	EDEO, EDA, EVDA	Eind 2018		
De voorgestelde defensie-initiatieven voor een snellere ontwikkeling van de cyberdefensiecapaciteiten in de EU, ten volle benutten	Lidstaten	EDEO, EDA, Europese Commissie			Via PESCO kunnen, indien aan PESCO deelnemende lidstaten dat nodig achten, cyberdefensieprojecten worden ontwikkeld. Cyberprojecten kunnen uit het EOF worden gefinancierd, indien dat in de werkprogramma's is vermeld

De strijd tegen criminaliteit in de cyberruimte opvoeren en belemmeringen voor doeltreffende strafrechtspleging in de cyberruimte wegnemen					
Een routekaart ontwikkelen om het veranderende criminele landschap op het Dark Net te bestrijden	Europol	Lidstaten	Begin 2018	Routekaart moet goedgekeurd en uitgevoerd worden door COSI	
De door de Commissie voorgestelde praktische maatregelen uitvoeren om de uitdaging van encryptie in strafprocedures aan te gaan, met eerbiediging van de mensenrechten en de fundamentele vrijheden.	Europese Commissie	Lidstaten, Europol	Lopend	Voortgang wordt gemonitord door CATS	

<p>De opsporings- en vervolgingscapaciteit van rechtshandhavingsinstanties en de justitiële autoriteiten verbeteren</p>	<p>Lidstaten</p>	<p>Europese Commissie</p>	<p>Voortgang wordt gemonitord door COSI, vrijwillige gedragscodes met aanbieders van internettoegang, waarin hen wordt voorgesteld het aantal abonnees achter elke IPv4 te beperken door alternatieve technologie voor Carrier-Grade NAT in te zetten (lidstaten). Europese Commissie moet binnen het EU-internetforum het loggen van de poortnummers van afzenders bespreken met de aanbieders van internetinhoud</p>	<p>Rekening houdend met de aanbevelingen van het eindverslag van GENVAL over de 7de wederzijdse evaluatieronde inzake de bestrijding van cybercriminaliteit</p>
---	------------------	---------------------------	--	---

De uitrol van IPv6 in de particuliere sector intensiveren, bijvoorbeeld door de eventuele invoering van voorschriften in openbare aanbestedingen	Lidstaten	Europese Commissie	Lopend	Voortgang wordt gemonitord door de betrokken voorbereidende instanties van de Raad (HWG Cyber, COSI)	
Ontwikkelen en goedkeuren van een protocol voor respons in noodsituaties met het oog op een gecoördineerde respons van de EU-rechtshandhavingsdiensten	Europol	Lidstaten, Europese Commissie, EDEO, Raad	Begin 2018	Protocol moet goedgekeurd en uitgevoerd worden door COSI	
Een wetgevingsvoorstel indienen over het faciliteren van grensoverschrijdende toegang tot digitaal bewijsmateriaal door rechtshandhavingsdiensten	Europese Commissie	Raad, Europees Parlement	Begin 2018	Voortgang wordt gemonitord door CATS	

<p>Voortgangsverslag indienen over de uitvoering van de praktische maatregelen ter verbetering van de grensoverschrijdende toegang tot elektronisch bewijsmateriaal (ook met betrekking tot de samenwerking tussen rechtshandhavingdiensten en dienstverleners in de particuliere sector)</p>	<p>Europese Commissie</p>	<p>Lidstaten</p>	<p>Eind 2017</p>	<p>Voortgang wordt gemonitord door CATS</p>	
<p>Een volledig functioneel platform instellen waarop de lidstaten beveiligd formulieren in verband met het Europees onderzoeksbevel en digitaal bewijsmateriaal kunnen uitwisselen</p>	<p>Europese Commissie</p>	<p>Lidstaten</p>	<p>Medio 2019</p>	<p>Voortgang wordt gemonitord door CATS</p>	

De internationale samenwerking voor een open, vrije, vreedzame en veilige mondiale cyberruimte versterken

Voortzetting van de dialoog met internationale partners met het oog op mondiale steun voor een open, vrije, vreedzame en veilige cyberruimte	EDEO, Raad, Europese Commissie	Lidstaten	Medio 2019	Voortgang wordt gemonitord door HWG Cyber	
Een EU-netwerk voor cybercapaciteitsopbouw ontwikkelen en EU-richtsnoeren voor cybercapaciteitsopbouw	EDEO, Europese Commissie, met ondersteuning van de lidstaten				Eventueel samenwerken met GFCE (wereldwijde forum inzake cyberexpertise)
Samenwerking tussen de EU en de NAVO ter zake van opleiding en onderwijs ontwikkelen	EDEO, Raad, EDA	Lidstaten			
Samenwerking tussen de EU en de NAVO inzake oefeningen op cyberdefensiegebied voortzetten en goede praktijken inzake crisisbeheer delen	EDEO, Raad	Lidstaten, EDA, Europese Commissie			

De kritieke cyberbeveiligingsapplicaties van nieuwe technologieën bekijken in het kader van de betrokken internationale uitvoercontroleregelingen	Lidstaten, Europese Commissie				
Een geconsolideerd EU-standpunt over mondiale internetgovernance ontwikkelen en bekendmaken	Raad, Europese Commissie, EDEO	Lidstaten	2018 en verder	COSI moet de aanneming faciliteren van een gemeenschappelijk EU-standpunt over een Whois-systeem dat aan de algemene verordening gegevensbescherming voldoet, dat zal zorgen voor een tijdige en vlotte toegang tot de registratie van domeinnamen en eigenaars van IP-adressen (Whois-gegevens) voor legitieme doeleinden zoals rechtshandhaving, consumentenbescherming, bescherming van intellectuele eigendomsrechten en activiteiten op het gebied van cyberbeveiliging.	